

[Hem](#) > ... > [Familjfrågor Och Arv](#) > [Föräldraansvar – Vårdnad Och Umgängesrätt](#) > Croatia

Föräldraansvar – vårdnad och umgängesrätt

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Vad innebär den juridiska termen "föräldraansvar" i praktiken? Vilka rättigheter och skyldigheter har den som har föräldraansvar?

Familjelagen (*Obiteljski zakon*) (Kroatiens officiella tidning [*Narodne Novine*, NN] nr 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 och 156/23) reglerar föräldraomsorgen, vilket innebär föräldrarnas ansvar, skyldigheter och rättigheter, för att skydda och främja barnets personliga och egendomsrelaterade rättigheter samt barnets bästa. Föräldrar är skyldiga att tillsammans med barnet diskutera och komma överens om enskilda aspekter av omsorgen i förhållande till barnets ålder och mognad. Föräldraomsorgens grundläggande beståndsdelar inbegriper rätten och skyldigheten att skydda barnets personliga rätt till hälsa, utveckling, omvårdnad och skydd, uppfostran och utbildning, upprätthållande av personliga kontakter, rätten att välja bostadsort samt rätten och skyldigheten att företräda barnets personliga och egendomsrelaterade rättigheter och intressen (artiklarna 91 och 92 i familjelagen).

2 Vem är det i allmänhet som har föräldraansvaret för ett barn?

Det är föräldrarnas rättighet, skyldighet och plikt att utöva föräldraomsorg gentemot sina minderåriga barn.

Båda föräldrarna har rätt och skyldighet att i lika grad, gemensamt och genom avtal utöva föräldraomsorgen. Vid delad föräldraomsorg ska föräldrarna sträva efter att lösa problem genom överenskommelser (artiklarna 104 och 106 i familjelagen).

Om föräldrarna inte permanent lever tillsammans är de skyldiga att komma överens om hur föräldraomsorgen ska utövas genom att upprätta en plan för delad vårdnad som ska godkännas av domstol. Om föräldrarna inte når en överenskommelse fattar domstolen beslut i frågan (artiklarna 107 och 461-467 i familjelagen).

3 Kan en annan person bli utsedd i föräldrarnas ställe om de är oförmögna eller ovilliga att utöva sitt föräldraansvar över sina barn?

En förälder kan inte fransäga sig rätten till föräldraomsorg (artikel 91.2 i familjelagen).

Båda föräldrarna kan komma överens om att delvis eller helt anförtro föräldraomsorgen för barnet till en person som uppfyller de krav som ställs på vårdnadshavare. Om föräldrarna överlåter barnets omsorg till en annan person under en period på mer än 30 dagar krävs en instruktion om detta som har bestyrkts av en notarius publicus (artikel 102 i familjelagen).

Om föräldrarna tillfälligt inte kan ta hand om barnet på grund av sjukdom, otillfredsställande boendestandard eller andra svårigheter kan barnet tillfälligt placeras på en välfärdsinrättning, i ett familjehem eller hos någon annan fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt social omsorg, i enlighet med bestämmelser om social trygghet.

Föräldrar vars omvårdnad av sina barn bedöms vara otillräcklig omfattas av en åtgärd utformad för att skydda barnets rättigheter och barnets bästa. Denna åtgärd kan vidtas av kroatiska socialtjänsten (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) eller behörig domstol (artiklarna 127, 134 och 149 i familjelagen). Genom beslut av domstolen kan föräldrarna fråntas sina rättigheter att bo tillsammans med barnet och barnets dagliga omvårdnad kan anförtros en annan person, ett familjehem eller en välfärdsinrättning. Ett sådant beslut fattas på grundval av en utvärdering av familjen som utförs av kroatiska socialtjänsten och som visar att barnets liv, hälsa och utveckling hotas om det stannar kvar i familjen (artiklarna 155 och 433 i familjelagen). Under vissa omständigheter som anges i lag kan domstolen förordna att föräldraomsorgen tillfälligt ska avbrytas (artiklarna 115, 173 och 433 i familjelagen). Som en sista utväg kan föräldrarnas rätt till föräldraomsorg upphävas (artiklarna 170 och 433 i familjelagen).

Om föräldrarna inte längre har vårdnaden om barnet till följd av ett domstolsbeslut anförtros barnets dagliga omsorg till en annan person, ett familjehem eller en välfärdsinrättning.

4 Hur fastställs föräldraansvaret för framtiden om föräldrarna skiljer sig eller separerar?

Om föräldrarnas äktenskap/partnerskap oåterkalleligt har brutit samman regleras föräldraomsorgen genom beslut som utfärdas av domstol. Ett sådant beslut kan grunda sig på en överenskommelse som föräldrarna har nått i form av en plan för delad vårdnad (artiklarna 104, 106, 107 och 461-467 i familjelagen).

Innan en ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in, eller andra rättsliga förfaranden om föräldraomsorg påbörjas, ska en av föräldrarna eller båda tillsammans ansöka om obligatorisk rådgivning hos den kroatiska socialtjänstens regionala kontor med geografisk behörighet på den plats där barnet har sin fasta eller tillfälliga bostadsadress, eller på den ort där makarna eller de registrerade partnerna senast hade sin gemensamma bostadsadress, oavsett om denna var fast eller tillfällig (artiklarna 321-323 i familjelagen).

5 Om föräldrarna sluter ett avtal om föräldraansvar, vilka formella krav måste vara uppfyllda för att avtalet ska vara rättsligt bindande?

Ett avtal som ingåtts av föräldrarna eller en plan för delad vårdnad måste godkännas genom ett domstolsavgörande för att vara rättsligt bindande (artiklarna 106, 107, 420 och 461-467 i familjelagen).

6 Vilka alternativ finns det för att lösa konflikten utan att gå till domstol om föräldrarna inte kan komma överens om föräldraansvaret?

Om föräldrarna inte kan enas om en plan för delad vårdnad hänvisas de av den kroatiska socialtjänsten till ett förfarande för familjemedling. Denna familjemedling görs vid ett familjecentrum (*Obiteljski centar*) eller med hjälp av familjemedlare utanför det sociala trygghetssystemet (artiklarna 331 och 334 i familjelagen).

Familjemedling genomförs inte vid anklagelser om våld i hemmet.

Om föräldrarna når en överenskommelse måste den bekräftas genom ett domstolsavgörande, såsom anges i svaret på fråga 5.

7 I vilka frågor kan en domare fatta beslut om barnet om föräldrarna går till domstol?

Domstolen kan fatta beslut om alla aspekter av föräldraomsorg som är föremål för en tvist, dvs. vilken förälder barnet ska bo hos, hur kontakt ska upprätthållas med den andra föräldern och vilket underhållsbelopp den förälder som barnet inte bor hos ska betala, eller andra relevanta frågor som är kopplade till barnets personliga och egendomsrelaterade rättigheter enligt domstolens bedömning (artiklarna 408 och 433 i familjelagen).

8 Om domstolen beslutar att en förälder ensam ska ha vårdnaden om barnet, innebär det att han eller hon kan fatta beslut i alla frågor som rör barnet utan att först samråda med den andra föräldern?

Domstolen kan förordna att en av föräldrarna ska utöva föräldraomsorgen i sin helhet eller i den utsträckning som krävs för att kunna besluta i en särskild fråga som gäller barnet. Detta begränsar då den andra föräldern från att utöva föräldraomsorgen fullt ut, eller inom vissa aspekter av densamma (artikel 105 i familjelagen).

Den förälder vars föräldraomsorg har begränsats har rätt att upprätthålla kontakt med barnet, förutsatt att detta inte förbjuds genom beslut av domstolen, att fatta dagliga beslut som gäller barnet när de tar hand om barnet och att få information om viktiga uppgifter som rör barnets personliga rättigheter (artikel 112 tillsammans med artiklarna 110 och 111 i familjelagen).

9 Om domstolen bestämmer att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om ett barn, vad innebär det i praktiken?

Föräldrar har alltid gemensam vårdnad, förutom i fall där domstolen utfärdar ett sådant beslut som anges i svaret på fråga 8.

Viktiga beslut för barnet handlar om att företräda barnet i frågor som rör barnets personliga rättigheter och att företräda barnet i frågor som rör barnets värdefulla tillgångar och rätt till egendom (artiklarna 99 och 104 i familjelagen). Om föräldrar som har gemensam vårdnad inte kan enas i viktiga frågor som gäller barnet kommer domstolen att fatta beslut på begäran av barnet eller någon av föräldrarna om vilken förälder som ska företräda barnet i den aktuella frågan (artiklarna 100, 101, 108, 109 och 433 i familjelagen).

10 Till vilken domstol eller myndighet ska jag vända mig om jag vill göra en ansökan om föräldraansvar? Vilka formella krav måste vara uppfyllda och vilka handlingar ska jag bifoga till min ansökan?

Ansökningar ska inges till och talan väckas vid den distriktsdomstol som har territoriell behörighet.

Enligt artikel 34 i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) avgör lokala allmänna domstolar alltid följande tvister i första instans: tvister om huruvida det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet, eller huruvida äktenskapet bör annulleras och paret beviljas äktenskapsskillnad, tvister om fastställande eller bestridande av faderskap eller moderskap, tvister om fastställande av vem barnet ska bo hos och tvister som rör föräldraomsorg, om det samtidigt pågår ett annat mål om fastställande av huruvida det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet, om annullering av äktenskapet eller om beviljande av äktenskapsskillnad.

Enligt familjelagen måste parterna delta i obligatorisk familjerådgivning innan makar med gemensam vårdnad om ett minderårigt barn ansöker om äktenskapsskillnad eller innan andra rättsliga förfaranden om föräldraomsorg och umgänge inleds. Bestämmelserna i familjelagen om obligatorisk familjerådgivning innan makar med gemensam vårdnad om ett minderårigt barn ansöker om äktenskapsskillnad gäller i tillämpliga delar obligatorisk familjerådgivning innan en talan väcks om fastställande av föräldraomsorg och barnets umgänge med den andra föräldern, om det råder djup och varaktig söndring i föräldrarnas äktenskap/registrerade partnerskap. I lagen anges de fall när obligatorisk rådgivning inte ska tillämpas. Den obligatoriska rådgivningen inleds så snart en part har begärt detta. Begäran inges till ett socialtjänstkontor och görs skriftligen eller muntligen (genom att göra ett uttalande som förs in i ett register). Den obligatoriska rådgivningen tillhandahålls av en expertgrupp från den kroatiska socialtjänstens regionala kontor med geografisk behörighet på den plats där barnet har sin fasta eller tillfälliga bostadsadress, eller på den ort där makarna eller de registrerade parterna senast hade sin gemensamma bostadsadress, oavsett om denna var fast eller tillfällig. Obligatorisk rådgivning är en process som kräver personligt deltagande från familjemedlemmarnas sida (inga företrädare är tillåtna). Efter att ansökan har gjorts är den kroatiska socialtjänsten skyldig att planera in ett möte och kalla parterna. Om den kroatiska socialtjänsten är medveten om att de förekommer våld i hemmet eller om den anser att ett gemensamt möte under rådande omständigheter inte är lämpligt, eller om en eller båda parterna på skälig grund så begär, inplaneras och hålls i undantagsfall separata intervjuer med parterna.

När processen har avslutats ska den kroatiska socialtjänstens regionala kontor upprätta en rapport som är giltig i sex månader från den dag rådgivningen avslutades.

Närvaro vid det inledande familjemedlingsmötet krävs innan en ansökan om äktenskapsskillnad kan lämnas in.

Beroende på vilken typ av talan som väcks (talan i en äktenskapstvist, talan i en tvist för att fastställa eller bestrida moderskap eller faderskap, talan i en vårdnadstvist, talan i en tvist som rör kontakt, talan om äktenskapsskillnad i samförstånd, eller en begäran om godkännande av ett avtal om delat föräldraansvar) behöver käranden bland annat inge rapporten från den obligatoriska rådgivningen/bevis på deltagande i det första rådgivningsmötet/avtalet om delat föräldraansvar. Vilka handlingar som krävs beror på vilken typ av talan som väcks.

11 Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall? Finns det något brådskande förfarande?

I alla rättsprocesser som rör barnrelaterade aspekter av familjerätten måste de behöriga organen vidta brådskande åtgärder och samtidigt beakta barnets bästa.

12 Kan jag få rättshjälp för att täcka kostnaderna för förfarandet?

Ja. Rätten till kostnadsfri rättshjälp regleras i lagen om kostnadsfri rättshjälp (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN nr 143/13 och 98/19).

13 Går det att överklaga ett beslut om föräldraansvar?

Ja. Parter kan överklaga ett avgörande i första instans inom 15 dagar från dagen för delgivningen av avgörandet, om inte en annan tidsfrist föreskrivs i civilprocesslagen. Om inte annat föreskrivs i lag får ett överklagande inges mot ett avgörande i första instans som följer av särskilda förfaranden för frivillig rättsvård som regleras i familjelagen. Överklaganden måste inges inom 15 dagar från delgivningen av beslutet.

14 I vissa fall kan det vara nödvändigt att göra en ansökan till en domstol eller till en annan myndighet för att få ett beslut om föräldraansvar verkställt. Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall?

Den domstol som ska kontaktas är den distriktsdomstol som har territoriell behörighet. Ett eventuellt verkställighetsförfarande kommer att genomföras i enlighet med bestämmelserna i verkställighetslagen (*Ovršni zakon*), men familjelagen innehåller särskilda bestämmelser om verkställighet för att se till att barnet överlämnas och verkställighet för att se till att umgänget med barnet kan fortsätta (artiklarna 509–525 i familjelagen).

15 Hur får jag ett beslut om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat erkänt och verkställt i den medlemsstat där jag bor?

Enligt förordning 2019/1111 erkänns ett domstolsbeslut som utfärdats i en medlemsstat i Kroatien utan att det krävs något särskilt förfarande.

Ett avgörande i ett mål om föräldraansvar som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i den medlemsstaten är verkställbart i Kroatien utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.

16 Till vilken domstol i den medlemsstat där jag bor ska jag vända mig för att överklaga erkännandet och verkställigheten av ett beslut om

föräldraansvar som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat? Vilket förfarande är tillämpligt i sådana mål?

Överklaganden ska inges till en distriktsdomstol. Överklagandet avgörs av en regiondomstol.

Överklaganden omfattas av bestämmelserna i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning) och bestämmelserna i civilprocesslagen.

17 Vilken lag tillämpas i föräldraansvarsfrågor om barnet eller parterna inte bor i den medlemsstaten eller har olika medborgarskap?

I enlighet med artikel 44 i lagen om internationell privaträtt (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (NN nr 101/17 och 67/23) regleras förhållandet mellan föräldrar och barn i 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (NN - internationella fördrag nr 5/09) inom ramen för dess tillämpningsområde. Den lag som är tillämplig på förhållanden mellan föräldrar och barn som inte omfattas av tillämpningsområdet för den konvention som avses i artikel 44.1 (om den inte fastställs genom en annan rättsakt eller ett annat internationellt fördrag som gäller i Kroatien) fastställs i enlighet med bestämmelserna i den konvention som avses i artikel 44.1 om sådana förhållanden.

Kroatien tillämpar sedan den 1 januari 2010 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

För mer information se

- familjelagen (NN nr 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 och 156/23),
- verkställighetslagen (NN nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 och 06/24),
- lagen om internationell privaträtt (NN nr 101/17 och 67/23),
- lagen om kostnadsfri rättshjälp (NN nr 143/13 och 98/19),
- lagen om genomförande av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 u području nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom skrbi*) (NN nr 127/13),
- rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000,
- lagen om genomförande av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece*) (NN nr 83/22),
- rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Senaste uppdatering: 22/01/2025

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter

som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.